

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2592/2023
11.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Илија Жарковић адвокат из ..., против туженог „Шинвоз“ ДОО Зрењанин, кога заступа пуномоћник Љубомир Ђулинац, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 910/23 од 28.03.2023. године, у седници одржаној 11.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 910/23 од 28.03.2023. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 1299/21 од 28.12.2022. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде због неспособности за рад за период од 03.01.2021. до 28.12.2022. године исплати укупно 920.696,25 динара законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у виду губитка зараде због неспособности за рад исплати капитализирану ренту у износу од 1.656.618,66 динара за период од 29.12.2022. године до 27.09.2054. са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева за исплату капитализиране ренте за период од 29.12.2022. до 27.09.2054. године преко досуђеног износа до траженог износа од 6.135.626,54 динара, на име накнаде материјалне штете у виду губитка зараде због неспособности за рад са припадајућом законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, као неоснован. Ставом петим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 275.351,88 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 910/23 од 28.03.2023. године, ставом првим изреке, жалба тужене је усвојена и првостепена пресуда је преиначена у побијаном усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се тужени

обавезе да му исплати на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде због неспособности за рад за период од 03.01.2021. до 28.12.2022. године, износ од 920.696,25 динара са затезном каматом на појединачно означене месечне износе све ближе наведено у том ставу изреке, као и захтев тужиоца да му тужени на име накнаде материјалне штете у виду губитка зараде због неспособности за рад исплати капитализирану ренту у износу од 1.656.618,66 динара за период од 29.12.2022. до 27.09.2054. године са затезном каматом од дана пресуђења до исплате и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом од дана извршности до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у побијаном одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву. Ставом трећим изреке тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 237.256,00 динара. Ставом четвртим изреке тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 156.372,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 18/20 и 10/23-други закону) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен ...1989. године и по занимању је ..., а у радном односу код туженог је био на основу више уговора о раду на одређено време на радном месту „...“, односно на радном месту „...“. Дана 21.10.2019. године тужилац је претрпео повреду на раду до које је дошло падом објекта тешког преко тоне на његову десну шаку. Тужилац је због тешке телесне повреде лечен до 02.03.2020. године, а као последица повређивања постоји укупан функционални дефицит од 27% који се огледа у ограничењу покретљивости десне шаке и прстију лаког, средње тешког и тешког степена са поремећајем прецизности и грубе моторне снаге. Ценећи старост тужиоца у моменту повређивања (30 година) и доминантност повређене руке, а имајући у виду функционални дефицит од 27% тужилац може да обавља одређену палету послова али увек ценећи последице повреде на раду. Квантитативно умањење радне способности код тужиоца за ... послове је 39,77% и ради се о средње тешком степену умањења радне способности за претходне послове код послодавца. Поред тога очекује се погоршање здравственог стања и даља редукција радне способности током времена која зависи од редовне ортопедске и физијатријске контроле, адекватног оптерећења на раду, старости тужиоца и акцелерисаних хроничних промена у зглобовима прстију десне шаке. Са утврђеним степеном умањења радне способности тужилац се може запослити у матичној фирми под посебним околностима, односно захтевима пословима који уважавају његов функционални дефицит. Тужени није упутио тужиоца у Националну службу за запошљавање ради оцене инвалидности, а тужилац је 02.01.2021. године добио отказ и од тада се налази код НСЗ на евиденцији као незапослено лице. На основу правоснажне пресуде тужилац је од туженог остварио накнадну нематеријалне штете

поводом повреде на раду у укупном износу од 1.360.000,00 динара. Вештачењем је утврђена висина изгубљене зараде због неспособности за рад за период од 03.01.2021. до 28.12.2022. године у укупном износу од 920.696,25 динара, као и месечна рента у износу од 39.189,16 динара на основу зараде упоредних радника, односно 10.581,07 динара ако се утврђује на основу процента умањења радне способности од 27%. Висина капитализиране ренте за период од 29.12.2022. до 27.09.2054. године износила би 6.135.626,54 динара, а ако се основица обрачунава са умањењем опште радне способности од 27% износила би 1.656.168,66 динара. Тужилац је ожењен и има двоје малолетне деце, супруга није запослена и живе са њеним родитељима у ..., а остварују дечији и родитељски додатак. Тужилац би могао да обавља самосталну делатност као предузетник али не као извршилац послова већ би ангажовао лица за рад у производњи, при чему постоје ограничења у брзини и прецизности обављања и административних послова, али би на тај начин штету компензовао, при чему је на тржишту рада веома тешко наћи одговарајући посао за тужиоца, а још теже задржати такав посао.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду штете на име изгубљене зараде проузроковане тужиоцу повредом на раду, за период од 03.01.2021. до 28.12.2022. године у износу од 920.696,25 динара и капитализирану ренту у укупном износу од 1.656.168,66 динара за период од 29.12.2022. до 27.09.2054. године, на основу члана 164. Закона о раду. Тужилац није успео да се запосли, а тужени му није нудио други посао после повређивања до давања отказа, при чему би тужилац пристао да ради на неком лакшем радном месту на пословима одговарајућим индивидуалном функционалном дефициту од 27%, налазећи при том да тужилац није допринео настанку штете и да постоје оправдани разлози за досуђивање капитализиране ренте.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио тужбени захтев, а потврдио у одбијајућем делу захтева, налазећи да не постоји узрочно последична веза између губитка зараде и неспособности за рад у периоду од 03.01.2021. године до 28.12.2022. године, јер тужилац у означеном периоду није био у радном односу, будући да је код туженог добио отказ 02.01.2021. године, а није доказао да је отказ добио из разлога који се односе на његову умањену радну способност. Поред тога тужилац није доказао постојање озбиљних разлога који би оправдавали досуђивање ренте у капитализираном износу.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право због чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Послодавац је дужан да запосленом накнади штету коју је претрпео повредом на раду или у вези са радом на основу члана 164. Закона о раду. Накнада материјалне штете прописана одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) предвиђа да оштећени има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. У смислу ове одредбе, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак којим се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (став 3.).

По члану 195 ЗОО одговорно лице дужно је да накнади штету лицу којем је због телесне повреде или нарушења здравља, радна способност потпуно или делимично смањена, ако повређени због тога трпи штету у виду изгубљене или смањене зараде. Ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету. Наведену одредбу треба тумачити тако да основ за остварење права на накнаду овог облика материјалне штете постоји само ако се утврди да повређени услед претрпљених повреда и нарушења здравља не може да остварује зараду коју је остваривао до повреде, односно зараду коју би остваривао да је здрав и да му није смањена радна способност, а не с обзиром на утврђени степен смањене радне способности. Губитак зараде појављује се као изгубљена зарада од момента окончања лечења па до момента доношења судске одлуке и као изгубљена зарада у моменту доношења судске одлуке па убудуће (рента). Под изгубљеном зарадом сматра се зарада коју би оштећено лице остваривало с обзиром на све околности конкретног случаја, да није постало потпуно или делимично неспособно за рад и утврђује се на бази чињеница које су познате у моменту доношења судске одлуке. Под зарадом се подразумевају сви облици зараде које би лице извесно остваривало, по редовном току ствари да му није смањена радна способност.

Тужилац је био у радном односу код туженог на основу више уговора о раду на одређено време и на основу правноснажне пресуде од туженог је остварио накнаду нематеријалне штете поводом повреде на раду. У току поступка изнео је чињенице о престанку радног односа код туженог, наводећи да је правноснажном пресудом Основног суда у Зрењанину П1 503/2021 утврђено да је отказ незаконит, а о чему се изјашњавао и саслушан као странка у поступку. Терет доказивања супротног је био на туженом као послодавцу, као и да је тужилац са преосталом радном способношћу могао наћи запослење јер је послодавац дужан да запосленом накнади штету коју је претрпео повредом на раду или у вези са радом, па није било услова за преиначење првостепене пресуде из датих разлога. Другостепени суд због погрешног правног становишта о расподели терета доказивања није оценио све жалбене наводе у погледу висине досуђене накнаде материјалне штете, као ни околност да је тужилац поред захтева за исплату ренте у капитализираном износу, истакао и евентуални тужбени захтев за исплату ренте убудуће у месечним износима, о коме првостепени суд није одлучивао јер је делимично усвојио претходни основни тужбени захтев.

На основу члана 416. став 2. ЗПП-а Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић